

mens soms euthanasie geboden zijn. Het boekje van prof. Kuitert heet „Een gewenste dood”, met als ondertitel „Euthanasie en zelfbeschikking als moreel en godsdienstig probleem”.

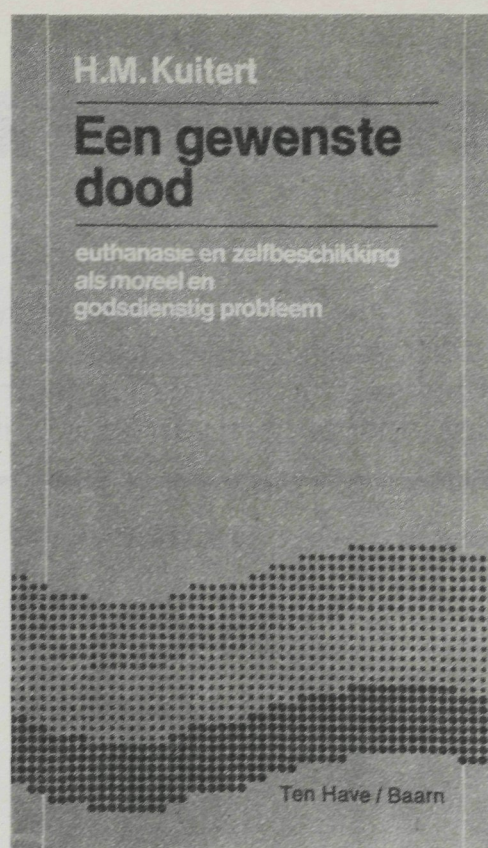
Het boekje is vlot en eenvoudig geschreven. Het is daardoor goed leesbaar. Bovendien is het geschreven met veel gevoel voor de nuances van het vraagstuk in de praktijk.

Na een deel over de morele discussie gaat Kuitert over tot de bespreking van euthanasie en zelfbeschikking. Ook hier maakt hij onderscheid tussen mo-

Kuiterts boekje stemt tot nadenken

reel en godsdienstig. Nu is dit inderdaad één van de cruciale punten waarover het in het vraagstuk van de euthanasie gaat. Dit is ook een punt waarmee vele gelovigen het moeilijk hebben.

Nu zegt Kuitert dat in deze kwestie de zelfbeschikking niet staat tegenover God en beschikking, maar tegenover

beschikking door anderen. Als nu de vraag naar zelfbeschikking of beschikking door anderen moet worden beantwoord ten aanzien van de vrijheid om over het leven te beslissen, dan is het antwoord duidelijk. Een mens zal dan zelf deze vrijheid willen hebben en deze niet aan anderen toekennen.

En, merkt Kuitert terecht op, vele mensen hebben heel wat minder moeilijkheden met zelfbeschikking als het niet om hun dood, maar om hun leven gaat. Het gaat er bij zelfbeschikking beslist niet om dat men zich van de anderen niets moet aantrekken, zo is het niet, er zijn vele banden met anderen. Het recht om te leven, het recht om te sterven is de kern van zelfbeschikking. Het sluit de vrijheid in om zelf over het hoe en het wanneer van ons einde te beslissen.

De vraag of eerbied voor het leven euthanasie verbiedt, wordt ontkenkend beantwoord, even als de vraag of eerbied voor de dood euthanasie verhindert.

Een hoofdstuk over „Helpt Geloven”, waarin Kuitert aandacht wijdt aan de christelijke troost, wordt gevolgd door een hoofdstukje over het hiernamaals met de vraag of dat een loze troost is.

Euthanasie

De Commissie Medische Ethiek van het AZVU is met de vragen rond de euthanasie geconfronteerd:

- door rechtstreekse vragen;
- bij de formulering van een advies inzake de acceptatie van een zogenaamd levenstestament;
- in de bespreking van problemen bij diagnose en therapie in de stervensfase.

Daaruit ontstond de behoefte om de visie die in deze discussie groeide te formuleren. Het is niet noodzakelijk om hier een overzicht te geven van definities en van de geschiedenis van het euthanasievraagstuk.

De commissie stond en staat niet voor ogen tot een gesloten standpunt of een voorschrift te komen.

In de vorm van een aantal stellingen wil zij helpen inzake dit vraagstuk:

- het nadenken te stimuleren;
- de beleidsvorming te bevorderen;
- inzicht te verdiepen in de verantwoordelijkheid voor de mens in de stervensfase.

A.1 In de traditionele wetenschap gold in het algemeen de euthanasie (zie E) als ontoelaatbaar vanwege de plicht van de arts om het leven te beschermen.

A.2 Misschien hangt — zoals wel wordt beweerd — de actualiteit van de vraag om euthanasie samen met het welvaartsdenken, waardoor de mens van nu minder geneigd is om lijden en pijn te verdragen en te aanvaarden.

A.3 Zeker is die actualiteit ook ontstaan door de sterke ontwikkeling van de medische wetenschap, die

zeer veel verlichting en levensgeluk heeft gegeven en geeft, maar door de mogelijkheid van levensverlengend handelen de duur en de intensiteit van menselijk lijden in lichamelijke en in geestelijke zin ook kan vergroten.

B.1 De mens heeft het recht op zelfbeschikking over zijn leven.

Maar hij heeft dat recht in persoonlijke verantwoordelijkheid tegenover God en zijn medemensen. Een mens leeft niet voor zichzelf en op zichzelf.

B.2 Het behoort tot de taak en de persoonlijke verantwoordelijkheid van een mens zijn leven te leven en de last daarvan te dragen.

Maar een mens mag daarin niet alleen en op zichzelf gelaten worden.

B.3 Juist de lijdende mens mag een beroep doen op hulp. Vooral aan de arts, maar niet aan hem alleen is de zorg voor mensen in hun lichamelijk en geestelijk lijden toevertrouwd. De arts zal zich, eventueel met behulp en advies van anderen, een beeld dienen te vormen van dat lijden. Alleen zo kan hij zich bewust worden welke hulp nodig is.

C.1 De strijd tegen ziekte, lijden en dood kan de mens doen vervreemden van het sterven en daarmee ook van het leven.

C.2 Dat gevaar bedreigt een modern ziekenhuis, met name een academisch ziekenhuis, waar die strijd zo duidelijk in haar programma staat.

Die strijd en de research worden misschien nog teveel beheerst door de wens en de hoop een middel tegen de dood te vinden.

C.3 Toch zal ook juist daar, waar zoveel mensen wor-